

**«Астана орманы» ЖШС директорының
2020 жылғы 08 маусымдағы
№76-2Б бұйрығымен бекітілген**

**«Астана орманы» ЖШС
сыбайлас жемқорлыққа қарсы нұсқаулығы**

Астана, 2022 жыл

1. Жалпы ережелер

1.1 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі осы Нұсқаулық сыбайлас жемқорлыққа қарсы сипаттағы ықтимал әрекеттердің, сыбайлас жемқорлық атмосферасын қалыптастыруды алдын алуға бағытталған.

1.2. Осы Нұсқаулықтың негізгі мақсаты Серіктестік қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа жол бермей және өз қызметтік міндеттерін орындау кезінде адалдық пен бұзылмаушылық қағидаларын қамтамасыз ететін құқықтық мәдениетін қалыптастыру болып табылады.

2. Терминдер мен анықтамалар

Серіктестік жұмысшылары – Серіктестік қызметкерінің әкімшілік-басқару қызметкерлері және инженерлік-техникалық қызметкерлерден тұратын Серіктестікпен еңбек қатынастарында тұрған кез келген жеке тұлға.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қарсы іс-қимылы - Серіктестіктің лауазымды тұлғаларының өз өкілеттері шеңберіндегі қызметі:

- сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде сыбайлас жемқорлық сипаттағы әрекеттерді жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою (сыбайлас жемқорлықтың алдын алу);

- Сыбайлас жемқорлық сипаттағы іс-әрекеттердің алдын алу, анықтау, жолын кесу, ашу, тергеу, олардың зардаптарын жою (сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес).

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат – сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін төмендетуге бағытталған қызмет.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар - Серіктестік қызметі үшін белгіленген жемқорлықты ескертуге бағытталған ұсынымдар жүйесі.

Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау - Серіктестіктің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептерді анықтау және зерделеу бойынша қызметі.

Мүдделер қақтығысы – лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттері арасындағы қайшылық, бұл ретте осы адамдардың жеке мүдделері өздерінің қызметтік өкілеттіктерін тиісінше орындауға әкеп соғуы мүмкін;

Сыбайлас жемқорлық тәуекелі – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

Сыбайлас жемқорлықты ескерту – Серіктестіктің алдын алу шаралар жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттерін

жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зеріттеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі.

3. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласындағы міндеттер

3.1. Нұсқаулық келесі міндеттерді шешуді қарастырады:

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласында бірінғай саясатты жүзеге асыру;

- Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністер төзбеушілік түсінігін қалыптастыру;

- Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін, сондай-ақ үшінші тұлғаларды сыбайлас жемқорлық әрекеттерге тарту тәуекелін барынша азайту;

- осы саясаттың 1-қосымшасына сәйкес сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу және енгізу;

- Серіктестік қызметкерлерін сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы Серіктестік қызметін реттейтін ішкі нормативтік құқықтық актілерді мүлтіксіз орындауға тәрбиелеу;

- Серіктестіктің ішкі нормативтік құжаттарында сыбайлас жемқорлық факторларының орын алуын болдырмау;

- жұмыстарды орындау және қызмет көрсету кезінде ашық, әділ бәсекелестік пен объективтілікті қамтамасыз ету;

- 3.2. Нұсқаулық Серіктестік қызметкерлеріне әкімшілік-басқару персоналынан және инженерлік техникалық қызметкерден олардың лауазымына, атқаратын қызметтеріне және жұмыс істеу мерзіміне қарамастан қолданылатын жалпыға бірдей міндетті нормалар мен ережелерді қамтиды.

6. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және онымен күресу шаралары

6.1. Серіктестік қызметтерінде сыбайлас жемқорлық тәуекелі туындауы ықтимал бағыттары.

1) сыйлықтар мен өкілетті шығыстар;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелеріне үшінші тұлғаларды тарту;

3) мемлекеттік жүзеге асыруға уәкілетті, сондай-ақ оларға теңестірілген мемлекеттік жауапты лауазымды атқаратын тұлғаларға төлемдер;

4) демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету;

5) Серіктестік қызмет шеңберінде мәмілелерді жасау, тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу;

б) қызметкерлерді басқару

7) ішкі құжаттарға қаржылық-құқықтық сараптама жүргізу.

6.2. Сыйлықтар мен өкілетті шығындар.

6.2.1. Серіктестік бизнесті жүргізу мен жалпы қабылдаған іскерлік тәжірбие ретінде іскерлік сыйлықтармен және өкілетті шығындарын, оның ішінде іскерлік қонақжайлықпен алмасуды мойындайды. Серіктестік іскерлік сыйлықтар мен қонақжайлық шығындарына қатысты адалдық пен ашықтық атмосферасын ынталдандырады.

6.2.2. Серіктестік қызметкерлеріне қандай да бір сыйлықтарға /іскерлік қонақжайлық белгілеріне/ өкілетті шығындар, уәде беруге, ұсынуға, талап етуге, сұрауға, қабылдауға тиым салынады, егер мұндай әрекеттер/ сыйлықтар:

- Серіктестік қызметін сақтауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға әсер ететін шешімдерді қабылдауға таңдаулы әсер ету немесе егер бұл әрекеттерсіз қолайлы салдардың басталуы шындыққа жанаспайтын болса, қандай да бір артықшылықтар немесе пайда алу үшін тікелей немесе жанама мақсаты бар;

- Серіктестік атынан емес, қызметкердің атынан беріледі;

- сыйлықтар және өкілетті немесе қонақжайлық шығындар туралы ақпарат анықталған жағдайда Серіктестік пен оның қызметкерлеріне беделді немесе басқада тәуекелділік тудырады;

- қолма-қол немесе қолма-қолсыз ақша қаражаттарымен, бағалы қағаздармен, бағалы металдармен немесе ақша қаражаттарының түрлері мен эквиваленті және/немесе сәнді заттар табылады;

- тақырып тұрғысынан, құны, нақты жағдай негізделмеген, ақылға қонымды емес.

6.2.3. Серіктестікке жасаған сатып алулардың кез келген әлеуетті қатысушысынан сыйлықтар мен қонақжайлық белгілерін қабылдауға тиым салынады. Осы Саясаттың талаптарымен іс шаралар немесе іскерлік сыйлықтар сәйкестігіне күмәндар туған жағдайда, Серіктестік қызметкерін немесе лауазымды тұлғаға Серіктестіктің тікелей басшысымен немесе қауіпсіздік бөлімше басшысымен кеңесу қажет.

6.3 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес мәселелеріне үшінші тұлғаларды тарту.

6.3.1. Серіктестік Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының іс-қимыл қағидаттары мен талаптарын бұзатын, осы Нұсқаулықтың немесе Серіктестіктің іскерлік беделін жоғалтуға тәуекелділік

тудыратын үшінші тұлғаларды тартудан және серіктестермен бірлескен кәсіпорындарға қатысуға бас тартады.

6.3.2. Үшінші тұлғалармен іскерлік ынтымақтастықты бастау мен жалғастыру немесе бірлескен жобаларға қатысу туралы шешім қабылдағанға дейін, үшінші тұлғаны тартуға ықпал ететін Серіктестіктің сәйкес келетін құрылымдық бөлімшелері келесі шараларды қабылдау қажет:

- ішкі тәртіп ережелерімен белгіленген Серіктестік қызмет бағыты ережесі үрдісін қатаң сақтау;

- сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызметінің пайда болуы мүмкін бірлескенен жобалардағы серіктестер туралы жалпыға қолжетімді ақпаратты жинауда жүргізілетін келесі үрдістер:

а) сыбайлас жемқорлыққа қарсы өзінің жеке саясаты мен рәсімдерінің болуы туралы ақпарат алу;

б) іскерлік беделі мердігерлер қақтығысының жоқтығын тексеру;

в) жалған кәсіпкерлік субъектісі, сенімділігі, салықтық және басқада берешектің болуы туралы мәліметтер алу.

6.3.3 Серіктестік үшінші тұлғалармен және бірлескен жобалардағы серіктестер тарапынан сыбайлас жемқорлық анықталған жағдайда мәмілелерді тоқтату құқығын өзіне қалдырады.

6.3.4. Осы Нұсқаулықтың қағидаттары мен талаптары туралы үшінші тұлғаларды және бірлескен жобалардағы серіктестерді хабардар ету.

6.3.5. Серіктестік үшінші тұлғалар мен бірлескен жобалардағы серіктестердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатын, сондай-ақ, өткізу стандартын қолдайды.

6.4. Жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын тұлғаларға, мемлекеттік қызметтерді жүзеге асыруға уәкілеттік берілген адамдарға, сондай-ақ, оған теңестірілген тұлғаларға төлемдер.

6.4.1. Серіктестік дербес немесе өз қызметкерлері арқылы жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын тұлғалардың, мемлекеттік қызметтерді жүзеге асыруға уәкілеттік берілген адамдардың, сондай-ақ, оған теңестірілген тұлғалардың, олардың жақын туыстарының коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында, оның ішінде көлікке, тұруға, тамақтануға, ойын-сауыққа, PR-науқанға және т.б. шығындар мен олардың өз пайдасы үшін Серіктестік есебінен өз есебіне алуға кеткен шығындарды өзіне алмайды.

6.4.2. Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес

мемлекеттік қызметшілер мен өзара іс-қимыл жасау кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтары үшін дербес жауапты болады.

6.5. Демеушілік және қайырымдылық көмек көрсету.

6.5.1. Серіктестік өз қызметін қолдауға, кеңейтуге немесе оңтайландыруға әсер ететін мемлекеттік ұйымдар мен басқа тұлғалар өкілдерінің шешімдер қабылдауына тікелей немесе жанама әсер ету, мақсатында қайырымдылық, демеушілік және қаржылық көмек көрсетпейді.

Серіктестіктің қайырымдылық және демеушілік көмек көрсетуге жұмсалған шығындары туралы ақпарат ашық болуы тиіс.

6.5.2. Серіктестік лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерге өз атынан қайырымдылық және/немесе демеушілік қызмет көрсетуге тиым салмайды.

6.6. Серіктестік қызмет шеңберінде мәмілелер жасау, тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру;

6.6.1. Тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді мемлекеттік сатып алуды жоспарлау және өткізу кезінде Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу заңнамасын ғана басшылыққа алады.

6.6.2. Қазақстан Республикасының мемлекеттік сатып алу заңында көзделген жағдайларды қоспағанда әлеуетті өнім берушілерге сатып алу рәсіміне қатысу үшін тең мүмкіндіктер беру, сатып алу процесінің ашықтығы мен айқындығын қамтамасыз ету, сыбайлас жемқорлыққа жол бермеу, атқарушылық құжаттар бойынша орындалмаған міндеттемелері бар және борышкерлердің бірінғай тізіміне енгізілген әлеуетті өнім беруші және (немесе) өзі қосалқы мердігер (бірлесіп орындаушы) ретінде қатысуға жол бермеу, сатып алуға жұмсалған қаражатты оңтайлы және тиімді пайдалану.

6.7. Қызметкерлерді басқару.

6.7.1. Серіктестік кадрлық шешімдер қабылдауда объективтілік пен адалдық қағидаттарын ұстанады. Қызметкерлерді қабылдау, бағалау, жоғарлату және жұмыстан босату кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою мақсатында Серіктестік:

- кадрларды іріктеу мен іріктеудің ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

- еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігіне және мүдделер қақтығысының болмауына тексереді;

- қызметкердің жұмысын бағалайды және оның қызметінің негізгі көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктерінің орындалу негізінде сыйақы төлейді;

- қызметтік көрсеткіштері мен кәсіби жетістіктері қорытындысы негізінде қызметкерлердің жұмысын бағалайды және сыйақы төлейді.

- Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкерлермен еңбек қатынастарын тоқтату тәртібі жүзеге асырылады.

6.8. Ішкі құжаттардың қаржылық және құқықтық сараптамасы.

6.8.1. Серіктестіктің ішкі нормативтік құжаттарына қаржылық-құқықтық сараптама, оның ішінде сыбайлас жемқорлық көріністерінің себептері мен жағдайларын (сыбайлас жемқорлық факторларын) жасауға ықпал ететін ережелердің бар-жоғын анықтау және оларды жоюға бағытталған ұсынымдар әзірлеу мақсатында келісу үшін ұсынылған ішкі нормативтік құжаттардың жобалары.

7. Мүдделер қақтығысын алдын алу және басқару тәртібі.

7.1. Серіктестіктің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің міндеттері:

- мүдделер қақтығысына байланысты тәуекелдердің іске асырылуын болдырмау және оларды реттеу шараларын қабылдау.

- өзерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде жеке мүдделері Серіктестік мүдделеріне қайшы келетін жағдайлардан алшақ болу, осы жағдайларды болдырмау және Серіктестік мүддесін басшылыққа алу. Мүдделер қақтығысы туындаған жағдайда (немесе оның туындау мүмкіндігі) бұл ақпаратты жазбаша түрде Серіктестіктің тікелей басшысына немесе жоғарғы басшысына жеткізу.

7.2. Мүдделер қақтығысын алдын-алу немесе реттеу мүдделер қақтығысының тарапы болып табылатын Серіктестік қызметкерінің қызметтік міндетінен және (немесе) мүдделер қақтығысын тудырған пайдадан бас тарытқан кезде оны белгіленген тәртіппен қызметтік міндеттерін орындаудан шектеуге дейін өзгертуден тұруы мүмкін.

8. Сыбайлас жемқорлық сипаттағы әрекеттер туралы хабарлама.

8.1. Серіктестіктің лауазымды тұлғасы немесе қызметкері жасаған сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекетінің Серіктестікте орын алғаны туралы қандай да бір дәлелдер болса, бұл туралы тікелей немесе жоғары тұрған басшыға дереу хабарлау керек.

8.2. Серіктестік қызметкерлері басқа қызметкердің, сондай-ақ, үшінші тұлғаның сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет жасауға итермелеу фактілерін анықтаған және/немесе қызметкердің сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекеттерін жасауға бейімделген фактілер немесе күдіктер туралы ақпарат болған жағдайда дереу тікелей немесе жоғары тұрған басшыға хабарлауға міндетті.

9. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқық бұзушылықтар бойынша тергеулер.

9.1. Серіктестіктегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар тексеріледі немесе Серіктестіктің тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен тексеру жүргізіледі.

9.2. Егер қызметтік тексеру нәтижесінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы фактісі анықталса, тергеп-тексерудің аяқталуы болып сыбайлас жемқорлыққа қарсы кез-келген көріністеріне мүлдем төзбеушілік қағидатына негізделген еңбек қатынастар тоқтатылғанға дейін түзету шараларын қабылдау болып табылады және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік ұйымдарға беру саналады.

10. Жауапкершілік

10.1. Серіктестік қызметкерлері осы Нұсқаулықтың талаптарының мүлтіксіз орындалуына жауапты.

10.2. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы құқық бұзушылықтар жасағаны үшін тиісті жауапкершілік шаралары қолданылған Серіктестіктің лауазымды тұлғалар мен қызметкерлері Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімін қоспағанда, Серіктестікке келтірілген материалдық залалды өтеуден босатылмайды.

10.3. Нұсқаулық талаптарын бұзу Серіктестік қызметкерінің мәртебесіне сәйкес келмейтін іс-әрекет ретінде қарастырылуы және тәртіптік жаза қолдану үшін негіз болуы мүмкін.

10.4. Нұсқаулық талаптарын бұзу Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасын бұзғаны үшін көрсетілген жауапкершілік шараларын қолдануға әкеп соғуы мүмкін.

11. Қорытынды ережелер.

11.1. Осы Нұсқаулықтың күшіне ену күні Серіктестік директоры бекіткен күн болып табылады.

11.2. Қазақстан Республикасының заңнамасына, сондай-ақ Серіктестіктің ІНҚ-на өзгертулер мен толықтыруларды енгізілген жағдайда осы Нұсқаулыққа өзгертулер жасалады. Осы Нұсқаулықтың өзгертулері мен толықтырулары Серіктестік директорымен бекітіледі.